

HTY:n puoluekokousaloitteet 2020

Julkisomisteisten osakeyhtiöiden toiminta avoimemmaksi

Lain mukaan jokaisella on oikeus saada tietoja viranomaisen julkisista asiakirjoista. Viranomaisten asiakirjat ovat julkisia, jollei erikseen toisin säädetä. Suomessa vallitsee siis julkisuusperiaate. Tämä periaate ei kuitenkaan koske julkisen vallan omistamia toimijoita, kuten kunnallisia osakeyhtiöitä.

Kuntien toimintaa on entistä enemmän siirretty niiden omistamille osakeyhtiöille, pois kuntalaisten avoimesta valvonnasta. Kunnallisiin osakeyhtiöihin ei yleensä sovelleta kuntalakia eikä muita hallinnollisia yleislakeja, kuten julkisuuslakia tai hallintolakia, vaan kunnallisiin osakeyhtiöihin sovelletaan elinkeinotoimintaa koskevia säännöksiä. Kunnallisten osakeyhtiöiden toiminta ei ole yhtä läpinäkyvää kuin viranomaistoiminta.

Laissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta on säädetty tiedonsaantioikeuksista ja viranomaisten velvollisuuksista. Tarkoituksena on toteuttaa avoimuutta viranomaisten toiminnassa sekä antaa yksilöille ja yhteisöille mahdollisuus valvoa julkisen vallan ja julkisten varojen käyttöä, muodostaa vapaasti mielipiteensä sekä vaikuttaa julkisen vallan käyttöön ja valvoa oikeuksiaan ja etujaan.

Julkisuuslakia tulee muuttaa koskemaan myös julkisen vallan omistamia toimijoita, kuten kuntien omistamia osakeyhtiöitä, tai säätää k.o.yhtiöitä varten oma laajempaan julkisuuteen perustuva erityislakinsa.

Esitys: Hämeenlinnan Työväenyhdistys ry esittää SDP:n puoluekokoukselle 2020, että se velvoittaa puolueen ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta lainsäädäntöä muuttamalla julkisomisteisten osakeyhtiöiden toiminta saatetaan nykyistä avoimemmaksi.

Järjestötoiminnan ajokortti

Monissa puolueosastoissa on muiden vapaaehtoisvoimin toimivien yhdistysten tavoin osaavien, järjestötoiminnan tehtäviä ja lainalaisuuksia hallitsevien toimihenkilöiden vaje. Tarvitaan uusia nuoria toimijoita, joilla on valmiuksia ottaa vastaan osaston hallituksen jäsenyys sekä sen myötä tarvittaessa tulevat toimihenkilötehtävät. Toisaalta nuoria ei kiinnosta kurssimuotoiset järjestötoiminnan kurssit, joilla aiemmin on näihin tehtäviin koulutettu. Niiden sijaan tarvitaan mahdollisuus opiskella vaadittavia tietoja ja taitoja digitaalisesti.

Esitys: Hämeenlinnan Työväenyhdistys ry esittää Tampereella kesäkuussa 2020 kokoontuvalle SDP:n puoluekokoukselle, että puolue ryhtyy kehittämään järjestötoiminnan ajokortti - koulutuksen. Digitaalisesti suoritettavan ajokortin tavoitteena tulee olla, että sen suorittaneella on valmiudet toimia puolueosastoissa erilaisissa järjestötoiminnan tehtävissä.

Ripeästi ratkaisuja pikavippi-, maksuhäiriö- ja luottotieto-ongelmiin

Ylivelkaantumisen uusi aalto Suomessa on aiheutunut mm. pikavippien aggressiivisesta markkinoinnista, niiden ja kulutusluottojen korkeista koroista ja velallisten runsaista perintä- ja ulosottokuluista. Maksuhäiriömerkintöjä on lähes 400.000 henkilöllä eli yhdeksällä prosentilla aikuisväestöstä. Ulosoton asiakkaina on noin puoli miljoonaa suomalaista.

Maksuhäiriömerkintä hankaloittaa elämää monin tavoin: estää asuntolainan, vuokra-asunnon tai kotivakuutuksen saamista taikka luottokortin, sähkösopimuksen tai teleliittymän hankkimista. Merkintä säilyy kahdesta neljään vuotta vielä velvoitteen hoitamisen jälkeenkin. Luottotietolain mukaiset säilytysajat ovat 12 vuoden takaa ja selvästi liian pitkät digitalisoituneen yhteiskunnan kansalaisten elämänhallinnan kannalta.

Ns. pikavippien enimmäiskorkosääntely ei riitä kitkemään niistä aiheutuvia nopean ja liiallisen velkaantumisen tilanteita. Tarvitaan tiukkoja rajoja kulutusluottojen tarjonnalle, mainonnalle ja sallittaville sopimusehdoille. Jo velkaantuneiden yksilöiden ja perheiden velkahallinnan mahdollistamiseksi on puututtava kohtuuttomiin viivästyskorkoihin, perintä- ja ulosottokuluihin, jotka venyttävät itse velkojen lyhentämistä.

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman mukaan positiivinen luottotietorekisteri otetaan käyttöön hallituskauden aikana, ja samalla lyhennetään maksuhäiriömerkintöjen kesto aika. Näitä toimia on syytä kiirehtiä ja kytkeä laajempaan toimenpidekokonaisuuteen ylivelkaongelmien voittamiseksi.

Esitys: Hämeenlinnan Työväenyhdistys ry esittää SDP:n puoluekokoukselle 2020, että kuluvan vaalikauden aikana

- 1) valmistellaan ja otetaan käyttöön positiivinen luottotietorekisteri ainakin kuluttajaluottojen osalta ja maksuhäiriömerkintöjen kesto lyhennetään sekä vaikutuksia kohtuullistetaan
- 2) tehostetaan lainsäädäntö- ja valvontatoimia pikavippien ja vastaavien epäterveeseen velkaantumiseen johtavien rahoitusmuotojen rajoittamiseksi
- 3) kohtuullistetaan ja suhteutetaan velan määrään velalliselle koituvia liitännäisiä korko-, perintä- ja ulosottokuluja
- 4) parannetaan taloudenhallinnan valistusta, rahoitusvalvonnan kattavuutta sekä velkaneuvonnan ja Takuusäätiön toimintaedellytyksiä.

Omaishoitoa on kehitettävä nykyistä yhdenvertaisemmaksi

Omaishoitaja on henkilö, joka pitää huolta perheenjäsenestään tai muusta läheisestään, joka sairaudesta, vammaisuudesta tai muusta erityisestä hoivan tarpeesta johtuen ei selviydy arjestaan omatoimisesti. Tällä hetkellä Suomessa arvioidaan olevan noin 350 000 omaishoitotilannetta, joista 60 000 on sitovia ja vaativia. Omaishoitosopimuksia oli Suomessa vuonna 2018 kuitenkin vain noin 47 500.

Omaishoidon tuki on kokonaisuus, joka muodostuu hoidettavalle annettavista tarvittavista palveluista sekä hoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoitoa tukevista palveluista. Se on harkinnanvarainen sosiaalipalvelu, jota kunta järjestää sitä varten varaamiensa määrärahojen rajoissa. Tästä harkinnanvaraisuudesta johtuu, että käytännöt omaishoidon tuen osalta vaihtelevat eri kunnissa.

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelmassa todetaan, että omaishoitoa kehitetään, mutta ei täsmennetä, miten sitä kehitetään.

Omaishoidon kehittämisessä tulisi kiinnittää erityistä huomiota omaishoitajien aseman vahvistamiseen, yhdenvertaisuuteen ja jaksamisen tukemiseen.

Omaishoidon tukea olisi myönnettävä yhtenäisin valtakunnallisin perustein jokaiselle, joka täyttää sen edellytykset. Tuen määrä tulee yhtenäistää ja verotusta helpottaa.

Kaikenikäisten ja eri asiakasryhmien omais- ja perhehoito tulisi vakiinnuttaa osaksi sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta.

Esitys: Hämeenlinnan Työväenyhdistys ry esittää SDP:n puoluekokoukselle 2020, että se velvoittaa puolueen ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin omaishoidon tuen kehittämiseksi ja omaishoitajien aseman parantamiseksi.